

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

28. oktober 2004

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Udenrigsministeriets grundnotat om Kommissionens forslag til et europæisk nabo- og partnerskabsinstrument, KOM(2004) 628.

P. H. Orskov

Grundnotat til Folketingets Europaudvalg Kommissionens forslag til et Europæisk nabo- og partnerskabsinstrument Kom(2004) 628

Kommissionen har d. 29. september 2004 fremsat et forordningsforslag vedrørende etableringen af et Europæisk Nabo- og Partnerskabsinstrument (ENPI) til støtte for den Europæiske Naboskabspolitik (ENP) samt videreførelse af bistanden til Rusland.

Forslaget udgør en del af Kommissionens samlede oplæg om nye instrumenter for Unionens eksterne relationer inden for rammerne af de finansielle perspektiver 2007-2013, og vil først finde anvendelse fra 1.1.2007. Forordningsforslaget nævner ikke budgetbeløb, men i den til forslaget knyttede finansoversigt foreslår Kommissionen et beløb på i alt 14.929 millioner € for perioden 2007-13.

Baggrund

Den Europæiske Naboskabspolitik har til hensigt at fremme stabilitet, sikkerhed og udvikling i de EU-nabostater, der ikke har et aktuelt perspektiv om medlemskab af EU: de vestlige NIS-lande (Ukraine, Belarus og Moldova), de sydlige Kaukasus-lande (Armenien, Azerbajjan og Georgien) og de sydlige Middelhavslande (Algeriet, Egypten, Israel, Jordan, Libanon, Libyen, Marokko, de Palæstinensiske selvstyreområder, Syrien og Tunesien).

Den Europæiske Naboskabspolitik skal desuden ses som en del af EU's bestræbelser på at styrke sin position som international aktør og i større udstrækning tage ansvar for sikringen af fred, stabilitet og reformer i de nye naboregioner efter udvidelsen.

Indhold

Det foreslåede Nabo- og Partnerskabsinstrument tænkes at erstatte flere eksisterende geografiske og tematiske instrumenter, herunder Meda (Middelhavspolitikens primære finansielle instrument) og TACIS (forordningen vedrørende faglig bistand til CIS-landene).

Med skabelsen af ét instrument håber Kommissionen at øge sammenhængen, gennemsigtigheden, synligheden og effektiviteten i EU's bistand i naboområderne .

Instrumentet vil geografisk omfatte landene under den Europæiske Naboskabspolitik samt Rusland.

Instrumentet vil især skulle fremme politiske og økonomiske reformer, bæredygtig udvikling, fattigdomsbekæmpelse, menneskerettigheder, politisk dialog, juridisk og forvaltningsmæssigt samarbejde, grænsekontrol og kulturelt og regionalt samarbejde. Instrumentet omfatter således både specifikke målsætninger fra den Europæiske Naboskabspolitik og mere traditionelle udviklingsmålsætninger.

En bred vifte af organer og institutioner forudses at kunne deltage i gennemførelsen af aktiviteter finansieret under ENPI, herunder partnerlande og deres institutioner, lokale myndigheder, fællesorganer, internationale organisationer, EU-institutioner, NGO'er, virksomheder etc.

Der lægges op til et policy-drevet instrument, inden for rammerne af relevante Kommissionsmeddelelser, Rådskonklusioner samt en forventet resolution fra Europa-Parlamentet. I relation til partnerlande, med hvilke der er etableret handlingsplaner, vil disse planer være nøgledokumenter til fastlæggelse af bistandsprioriteter.

I forholdet til Rusland, der ikke er omfattet af Naboskabspolitikken, vil prioriteterne bygge på handlingsplaner vedrørende de fire "fælles rum" som defineres af EU og Rusland: De fire rum omfatter 1) økonomi, 2) frihed, sikkerhed og retfærdighed, 3) forskning og uddannelse og 4) ekstern sikkerhed.

Instrumentet tænkes at finansiere tre typer af programmer: 1) nationale og multinationale programmer, 2) tematiske programmer og 3) grænseoverskridende samarbejdsprogrammer.

De foreslåede modaliteter for grænseoverskridende samarbejde fremhæves af Kommissionen som en væsentlig nyskabelse: ENPI vil finansiere fælles programmer mellem regioner i medlemslande og partnerlande, der deler en land- eller søgrænse, eller som er knyttet sammen ved væsentlige maritime forbindelser.

Kommissionen tilstræber dermed at forenkle de nugældende procedurer, hvor samarbejde over Unionens eksterne grænse hæmmes af, at de skal samfinansieres gennem interne og eksterne instrumenter med forskellige geografiske anvendelsesområder og regler; strukturfondsmidler kan kun anvendes inden for Unionen, mens instrumenter som MEDA og TACIS udelukkende finansierer aktiviteter i tredjelande.

Det grænseoverskridende samarbejde tænkes gennemført efter principperne og retningslinjerne for strukturfondene, herunder flerårig programmering, partnerskab og samfinansiering. Samarbejdskomponenten vil blive medfinansieret af Den Europæiske Regionale Udviklingsfond.

Territoriale enheder langs land- eller søgrænser mellem medlemslande og partnerlande forudses at være støtteberettigede under det grænseoverskridende samarbejde.

De grænseoverskridende samarbejdsprogrammer skal administreres af medlemslande og partnerlande i fællesskab gennem en fælles administrativ myndighed, der som regel vil blive placeret i et medlemsland.

Beslutningsprocedure

Hvad angår beslutningsproceduren for programmeringen af bistand foreslår Kommissionen en forvaltningskomitéprocedure. Denne indebærer, at Kommissionen kan gennemføre sit forslag så længe der ikke er kvalificeret flertal imod dette. Hvis der i komitéen er kvalificeret flertal imod skal Kommissionen underrette Rådet om foranstaltningerne. Kommissionen kan vælge at

udsætte anvendelsen af foranstaltningerne i op til tre måneder og Rådet kan inden for dette tidsrum med kvalificeret flertal træffe en anden afgørelse.

For de nationale, multinationale og tematiske programmer skal der udarbejdes strategipapirer til forvaltningskomitéen. Strategipapirerne skal indeholde flerårige indikative programmer og indikative finansielle allokeringer.

På baggrund af strategipapirerne udarbejder Kommissionen årlige handlingsprogrammer indeholdende målsætninger, indhold, forventede resultater, administrative procedurer og budget. Handlingsprogrammer, der skal forelægges medlemsstaterne til orientering, leder frem til indgåelse af egentlige finansieringsaftaler med partnerlande og/eller regioner.

I særlige tilfælde – hvor uforudsete behov eller omstændigheder måtte opstå - kan Kommissionen tage initiativer uden for handlingsprogrammerne. Såfremt omkostningerne hertil overstiger over 15 mio. €, skal sådanne forelægges medlemslandene efter de procedurer, der gælder for en rådgivende komité.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Da ifølge Kommissionen formålet med forordningen - øget samarbejde og økonomisk integration mellem EU og nabolandene - som følge af størrelsesordenen af den nødvendige indsats bedst opnås ved fællesskabsindsats, anses nærhedsprincippet at være respekteret. Forslaget går efter Kommissionens opfattelse ikke videre end hvad der er nødvendigt for opnåelse af formålet, og respekterer dermed proportionalitetsprincippet..

Udtalelser

Parlamentets stillingtagen afventes, jfr. fælles beslutningsprocedure.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forordningsforslaget indgår i forhandlingerne om de finansielle perspektiver for 2007-2013 og vil i denne sammenhæng have statsfinansielle konsekvenser. Disse konsekvenser kan endnu ikke fastlægges.

Behandling i Rådsregi

Forslaget er underlagt fælles beslutningstagen.

Første drøftelse forventes på Rådet (for generelle anliggender og eksterne relationer) den 22. og 23. november 2004.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forordningsforslaget har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.